

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/151/2024
Identifikačné číslo spisu:	8121209871
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2026
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8121209871.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: X. Š., narodená X. X. XXXX, Q., K. XXX, právne zastúpenej: JUDr. Daniel Tarbaj, advokát, Stropkov, Zámocká 525/28, IČO: 53 450 345, proti žalovanému: Prima banka Slovensko, a.s., Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, právne zastúpenému: SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8Csp/169/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. januára 2023 sp. zn. 7CoCsp/33/2022-268, 7CoCsp/34/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. januára 2023 sp. zn. 7CoCsp/33/2022-268, 7CoCsp/34/2022
z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 8Csp/169/2021-94 zo dňa 12. apríla 2022 určil, že úver poskytnutý na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 696219 zo dňa 16. 03. 2016, je bezúročný a bez poplatkov (I. výrok). Určil, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 654593 zo dňa 22. 12. 2016 v článku 6. Poplatky, bod 1., v znení: „Poplatok za upomienku 20 €, ktorý je splatný v deň odoslania upomienky“, je neprijateľná (II. výrok). Vo zvyšku žalobu zamietol (III. Výrok) a žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 33 % (IV. výrok).

1.1. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa svojou žalobou doručanou súdu dňa 23. 11. 2021 domáhala voči žalovanému určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru ako aj určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky. Žalobu odôvodnila tým, že s právnym predchodcom žalovaného, spoločnosťou Sberbank Slovensko, a.s., dňa 22. 12. 2016 uzavrela ako spotrebiteľ Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 696219 (ďalej aj len „Zmluva“), ktorej predmetom bolo poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 7.400 eur. Spoločnosť Sberbank Slovensko, a.s., zanikla dňa 31. 07. 2021 v dôsledku zlúčenia, pričom jeho právnym nástupcom sa stala žalovaná spoločnosť. Vychádzajúc z obsahu predloženého vyhotovenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere je zrejmé, že táto zmluva neobsahuje náležitosť podľa ust. § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. V zmluve nie je uvedená celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítaná

na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak zákon o spotrebiteľských úveroch ako podstatnú náležitosť zmluvy predpisoval tento údaj, tak je zrejmé, že tento musel byť jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom uvedený priamo v zmluve, teda v čase, keď sa spotrebiteľ rozhoduje, či na podmienky zmluvy pristúpi alebo sa rozhodne prípadne pre iný úver od iného poskytovateľa, a preto ich všetky musí poznať v tom čase a nemohli byť nahradené dodatočným doinformovaním spotrebiteľa o podmienkach úverovej zmluvy. Žalobkyňou predložená zmluva o spotrebiteľskom úvere má pritom podobu predtlačenej formulárovej tlačiva pripraveného bankou na jej hlavičkovom papieri. Je teda zrejmé, že aj nedodržanie zákonných náležitostí zmluvy tu ide na vrub veriteľa, ktorý ako profesionál daný formulár pripravil a de facto sám zvolil spôsob, akým sa bude snažiť naplniť náležitosti zmluvy predpísané zákonom, čo sa v súdnej veci pre neuvedenie údajov o celkovo splatnej čiastke nepodarilo.

1.2. Aplikujúc ust. § 497, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 53a ods. 1, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 9 ods. 2, § 11 ods. 1, § 21 ods. 1, § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch mal súd prvej inštancie za preukázané, že právny predchodca žalovaného uzatvoril so žalobkyňou zmluvu o úvere majúcu charakter zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle ust. § 9 a nasl. zák. č. 129/2010 Z.z., na základe ktorej bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 7.400 eur. Jednou z obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere je podľa ust. § 9 ods. 2 písm. z) zákona č. 129/2010 Z.z. aj uvedenie priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov. Keďže zmluva bola uzatvorená v decembri 2016 povinnosťou veriteľa bolo uviesť do Zmluvy priemernú RPMN za tretí štvrtýrok 2016 podľa údajov uverejnených Ministerstvom financií SR. Zo Zmluvy však vyplýva, že právny predchodca žalovaného uverejnil priemernú hodnotu RPMN úverov poskytovaných bankami, a teda nie všetkými veriteľmi (vrátane nebankových subjektov), čím nedošlo k naplneniu zákona v dôsledku uvedenia zavádzajúcej informácie zo strany právneho predchodcu žalovaného. Uvedenie nesprávnej priemernej hodnoty RPMN možno dať na roveň tomu, ako keby tento údaj ani nebol uvedený vôbec, a z tohto dôvodu je predmetný úver bezúročný a bez poplatkov.

1.3. Vo vzťahu k (ne)prijateľnosti zmluvnej podmienky (podľa článku 6 poplatky bod 1. Zmluvy poplatok za upomienku činí 20 eur) súd vyslovil názor, že poplatok za upomienku svojou výškou predstavuje neprimerané plnenie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Poplatok v skutočnosti slúži záujmom dodávateľa a navyše nebol medzi zmluvnými stranami dojednaný individuálne.

1.4 Súd sa nestotožnil s argumentáciou žalobkyne o neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v čl. 13, bod 1 Zmluvy s poukazom na stanovisko Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a nekalých obchodných praktík predávajúcich pri Ministerstve spravodlivosti SR zo dňa 24. januára 2017, nakoľko zmluvná podmienka posudzovaná komisiou favorizovala Obchodný zákonník, čo však v danom prípade nebolo. Navyše právne predpisy výslovne predvídajú existenciu obchodných podmienok (viď § 273 ods. 1 ObZ). Neexistuje žiadne ustanovenie predpisov na ochranu spotrebiteľa, ktoré by bránilo uzavrieť zmluvu tak, že časť zmluvy bude obsiahnutá v jej prílohách. V tejto súvislosti súd poukazuje aj na rozsudok Súdného dvora ES sp.zn. C 42/15 zo dňa 09. 11. 2016, podľa ktorého článok 10 ods. 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS v spojení s článkom 3 písm. m) tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, ale všetky náležitosti uvedené v článku 10 ods. 2 uvedenej smernice musia byť vyhotovené písomne alebo na inom trvalom nosiči. To, či sa dlžník oboznámil alebo neoboznánil so všeobecnými obchodnými podmienkami, resp. obchodnými podmienkami pri uzavretí zmluvy, má dopad len na jeho zmluvnú povinnosť plniť. Z uvedených dôvodov súd zamietol žalobu v časti určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky uvedenej v čl. 13 bod 1 Zmluvy.

1.5. Vzhľadom na to, že žalobkyňa bola úspešná v časti rozsahu podanej žaloby, súd jej priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 33 %.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 30. januára 2023 sp. zn. 7CoCsp/33/2022-268, 7CoCsp/34/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (prvý výrok a druhý výrok) a zrušil rozsudok v III. Výroku (zamietnutie žaloby vo zvyšku) a IV. výroku (o trovách).

2.1. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že vo veci pri rozhodovaní o určení úveru za bezúročný a bez poplatkov a o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky, sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav

a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré odkazuje.

2.2. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd poukázal na ust. § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy, podľa ktorého zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov. Pri údají o RPMN zákon vyžaduje uvedenie všetkých predpokladov na jeho výpočet, teda nestačí uviesť len jeho výšku v percentách. Uvedené priamo vyplýva tiež z článku 10 ods. 2 písm. g) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. 04. 2008. Údaj o celkových nákladoch spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom a údaj o celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, nemožno stotožňovať. Zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená dňa 16. 03. 2016 neobsahovala údaj o celkovej čiastke, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť a neobsahovala ani údaj o celkových nákladoch spotrebiteľa ako predpokladu potrebného pre výpočet RPMN. V zmluve uvedená suma 9.768,60 eur je označená ako celkové náklady dlžníka spojené s úverom. S odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29. 09. 2021 sp. zn. 7Cdo/234/2021 skonštatoval, že neuvedením celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť (§ 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy) je spojený následok v podobe bezúčelnosti a bezpoplatkovosti úveru, čo priamo vyplýva z ust. § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy.

2.3. Za právne bezvýznamné považoval odvolací súd námietky žalovaného vo vzťahu k poplatku za upomienku vo výške 20 eur. Vyslovil, že ustanovenie § 369c Obchodného zákonníka v spojení s ust. § 2 Nariadenia vlády č. 21/2013 Z.z. určuje výšku paušálnej náhrady nákladov spojených s uplatnením pohľadávky sumou 40 eur jednorazovo bez ohľadu na dĺžku omeškania, avšak tieto ustanovenia na prejednávajúcu vec aplikovať nie je možné. Ustanovenie § 369c ods. 2 Obchodného zákonníka totiž neumožňuje použitie práva na paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v prípade, ak záväzok vznikol zo spotrebiteľskej zmluvy a dlžníkom je spotrebiteľ. Navyše zdôraznil, že pri poplatku za upomienku, jeho splatnosť bola stanovená na deň odoslania upomienky, čo odporuje ustanoveniu § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď k nej dôjde. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, doručovanie jednostranných právnych úkonov je založené na tzv. „teórii dôjdenia“. Pri hmotnoprávnych úkonoch sa nevyžaduje skutočné prevzatie doručenia písomnosti adresátom, kedy sa faktické doručenie spravuje aj tzv. „fikciou doručenia“. Účinnosť doručovaného, jednostranného hmotnoprávneho úkonu v podobe upomienky predpokladá, že prejav vôle dôjde do sféry adresáta, resp. dispozície - objektívnej možnosti neprítomnej osoby oboznámiť sa s obsahom jej adresovaného právneho úkonu. Za takýto deň rozhodne nemožno považovať deň odoslania upomienky. Ak žalovaný splatnosť poplatku za upomienku spájal s dňom odoslania upomienky, takéto dojednanie je priamo v rozpore s ustanovením § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ide o neplatnosť absolútnu, vyplývajúcu z ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP rozsudok vo výroku o určení bezúčelnosti a bezpoplatkovosti úveru, ako aj vo výroku o určení zmluvnej podmienky za neprijateľnú, ako vecne správny potvrdil.

2.4. Za nesprávne považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie, vo vzťahu k výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a výroku o trovách konania, kde dospel krajský súd k záveru, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, pričom vo vzťahu k zmluvnej podmienke uvedenej v Zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 16. 03. 2016 v článku 13. Záverečné ustanovenia, bod 1. sa prvostupňový súd nevysporiadal s námietkou žalobkyne s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 4 písm. a) a písm. l) Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia zmluvy. Vo vzťahu k tomuto zákonnému ustanoveniu, majúcej podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci v tejto časti prvoinštančný súd nezaujal žiadne stanovisko.

2.5. O trovách odvolacieho konania nebolo rozhodnuté.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) argumentujúc tým, že nesprávnym

procesným postupom odvolacieho súdu mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.1. Podľa dovolateľa sa odvolací súd dopustil porušenia práva žalovaného na spravodlivý proces tým, že pri odôvodnení rozhodnutia sa nevysporiadal s namietanými vadami. Uviedol iba svoje vlastné úvahy nad rámec pôvodného (nedostatočného a tendenčného) odôvodnenia, pri ktorých odkázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. 09. 2021 sp. zn. 7Cdo/234/2021. Žalovaný nedostal odpoveď na konkrétne argumenty o tom, z akého dôvodu nepostačuje, ak je v úverovej zmluve uvedený údaj o celkovej sume, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť, aj keď je označený iným pojmom. Odvolací súd sa navyše vôbec nevenoval obsiahlej argumentácii ohľadom správneho uvedenia RPMN v zmluve, kde prvoinštančný súd pri svojom závere bez dôkazu a tendenčne prezumoval, že poistenie úveru bolo podmienkou uzavretia zmluvy (čo nie je pravda). Odvolací súd neodpovedal na argumentáciu žalovaného ohľadom poplatku za upomienku. Pri svojom právnom závere (ods. 37 odôvodnenia) navyše odvolací súd aplikoval dovtedy nepoužitý § 45 ods. 1 OZ. V rozpore s § 382 CSP nevyzval strany na vyjadrenie k jeho aplikácii, čím porušil právo žalovaného na spravodlivý proces (R 33/2011). K neprijateľnosti zmluvnej podmienky o poplatku za upomienku pristúpil formálne a námietku šikanózneho výkonu práva spotrebiteľa síce spomenul, avšak neodpovedal na konkrétne argumenty dovolateľa. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia tak neobsahuje pre dovolateľa podstatnú informáciu, z akého dôvodu nepovažoval odvolací súd za podstatné konkrétne namietané vady. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia nespĺňa požiadavky v zmysle § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 387 ods. 2 a § 387 ods. 3 CSP. Odvolací súd je oprávnený skonštatovať správnosť napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti doplniť ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). Súčasne však musí postupovať aj podľa § 387 ods. 3 CSP a musí sa vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. V prípade porušenia tejto povinnosti sa odvolací súd dostáva mimo roviny práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (viď rozhodnutia NS SR sp. zn. 5Cdo/204/2011, 4Cdo/120/2019 alebo 5Cdo/46/2022). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Dostatočnosť a relevantnosť odôvodnenia rozhodnutia sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06, IV. ÚS 57/2014). Pokiaľ sa odvolací súd vôbec nevenoval zásadnému argumentu žalovaného, spôsobil tým nepreskúmateľnosť rozhodnutia a porušil právo žalovaného na spravodlivý proces. To, že nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu vo všeobecnosti zakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, konštatoval aktuálne dovolací súd napr. aj v konaniach pod sp. zn. 4Cdo/120/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019, 4Cdo/3/2019, 1Obdo/7/2018, 1Obdo/82/2018 a Ústavný súd SR v konaniach sp. zn. II. ÚS 559/2018, I. ÚS 235/2020 a II. ÚS 120/2020.

3.2. V súvislosti s prípustnosťou dovolania vyvodzovanou z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, konkretizoval otázky, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ neboli vyriešené, a to konkrétne: A) Je podľa § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 30.4.2018 postačujúce, ak je v zmluve o spotrebiteľskom úvere celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, označená slovným spojením „celkové náklady dlžníka spojené s úverom“?

Podľa názoru žalovaného postačuje, ak zmluva obsahuje úplnú informáciu pre spotrebiteľa, označenú ako „celkové náklady dlžníka spojené s úverom“, keďže jeho významom je uvedenie celkových nákladov, ktoré musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítaných na základe údajov platných v čase podpisu zmluvy. Ide tak presne o ten údaj, ktorý vyžadoval § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ, avšak inak jazykovo vyjadrený. Smernica 2008/48/ES v čl. 3 písm. h) pritom od dodávateľa výslovne vyžaduje, aby do zmluvy o spotrebiteľskom úvere uviedol iba pojem „celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť“, ako súčet celkovej výšky úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených s úverom. To je presne ten údaj, ktorý žalovaný do zmluvy uviedol.

B) Je neprijateľnou zmluvnou podmienkou ustanovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré umožňuje banke uplatniť si voči spotrebiteľovi poplatok 20,- EUR za upomienku, ktorý je splatný v deň odoslania upomienky?

Žalovaný namietal, že sporné ustanovenie nemožno považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Upomienka, ktorá je spoplatnená sumou 20 eur, je účtovaná v odôvodnenej výške a nespôsobuje „značnú nerovnováhu“ v neprospech spotrebiteľa. V súlade s § 565 OZ je veriteľ oprávnený žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, pričom toto právo mu patrí aj v spotrebiteľských vzťahoch (§ 53 ods. 9 OZ). Účelom upomienky tak nie je snaha o inkasovanie poplatku 20 eur, ale o upozornenie spotrebiteľa na to, že je v omeškaní. Upomienkou veriteľ poskytuje spotrebiteľovi zásadnú informáciu, že sa dostal do omeškania (resp., že jeho omeškanie stále trvá). To by mohlo mať pre spotrebiteľa nepriaznivé dôsledky, vrátane vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru. Spotrebiteľ sa totiž môže dostať do omeškania aj neúmyselne alebo z nedbanlivosti (opomenutie platby, zadanie nesprávnych platobných údajov a pod.), v dôsledku čoho mu práve upomienka umožňuje ozrejmiť porušenie jeho zmluvnej povinnosti a umožňuje mu zabezpečiť nápravu. Upomienku pritom nemožno stotožňovať s oznámením o potenciálnej realizácii práva veriteľa na predčasné splatenie podľa § 53 ods. 9 OZ, k čomu môže veriteľ pristúpiť až po troch mesiacoch. V takom prípade však 15-dňová lehota nemusí spotrebiteľovi poskytnúť dostatočný čas na adekvátnu reakciu. Poplatok za vystavenie upomienky (resp. za vymáhanie úveru) je v bankovej praxi bežne účtovaným poplatkom. Účtuje ho nielen žalovaný, ale aj iné banky pôsobiace na území Slovenskej republiky. V tejto súvislosti uvádzame, že Národná banka Slovenska v rámci dohľadu nad činnosťou bánk doposiaľ vo vzťahu k žiadnej banke nenamietla neprimeranosť výšky vyrubovaných poplatkov. Poplatok za upomienku nahrádza veriteľovi náklady spojené s jej vystavením. Na rozdiel od iných vecí posudzovaných Krajským súdom v Prešove je poplatok za upomienku v sume 20 eur, pričom je v prípade každej upomienky rovnaký. Uvedený poplatok sa platí jednorazovo bez ohľadu na dĺžku omeškania, ako to odvolací súd zdôrazňuje pri náhrade podľa § 369c OBZ. V konkrétnom prípade však suma za upomienku predstavuje 20 eur, teda iba 1 sumy paušálnych nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v obchodných záväzkových vzťahoch podľa § 369c OZ v spojení s § 2 nariadenia vlády č. 21/2013 Z.z. a smernicou EP a Rady č. 2011/7/EÚ o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách.

3.3. Vzhľadom na uvedené, navrhoval dovolaciemu súdu, aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t.j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá aj jeho dôvodnosť.

5. V danom prípade sa odvolací súd dopustil porušenia práva žalovaného na spravodlivý proces tým, že pri odôvodnení rozhodnutia sa nevysporiadal s namietanými vadami. Uviedol iba svoje vlastné úvahy nad rámec pôvodného (nedostatočného a tendenčného) odôvodnenia, pri ktorých odkázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 29. 09. 2021 sp. zn. 7Cdo/234/2021. Žalovaný nedostal odpoveď na konkrétne argumenty o tom, z akého dôvodu nepostačuje, ak je v úverovej zmluve uvedený údaj o celkovej sume, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť, aj keď je označený iným pojmom. Odvolací súd sa navyše vôbec nevenoval obsiahlej argumentácii ohľadom správneho uvedenia RPMN v zmluve, kde prvoinštančný súd pri svojom závere bez dôkazu a tendenčne prezumoval, že poistenie úveru bolo podmienkou uzavretia zmluvy (čo nie je pravda).

5.1. Odvolací súd neodpovedal na argumentáciu žalovaného ohľadom poplatku za upomienku. Pri svojom právnom závere (ods. 37 odôvodnenia) navyše odvolací súd aplikoval dovtedy nepoužitý § 45 ods. 1 OZ. V rozpore s § 382 CSP nevyzval strany na vyjadrenie k jeho aplikácii, čím porušil právo žalovaného na spravodlivý proces (R 33/2011). K neprijateľnosti zmluvnej podmienky o poplatku za upomienku pristúpil formálne a námietku šikanózneho výkonu práva spotrebiteľa síce spomenul, avšak neodpovedal na konkrétne argumenty dovolateľa. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia tak neobsahuje pre dovolateľa podstatnú informáciu, z akého dôvodu nepovažoval odvolací súd za podstatné konkrétne

namietané vady.

6. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*). Judikatúra ESLP síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (*Ruiz Torija c. Španielsko* z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, *Hiro Balani c. Španielsko* z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, *Georgiadis c. Grécko* z 29. mája 1997, *Higgins c. Francúzsko* z 19. februára 1998).

7. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t.j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

8. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva účastníka civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva účastníka/strany konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatneného návrhu, ako aj špecifickými námietkami účastníka konania. Porušením uvedeného práva účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

9. Práve približený výpočet samozrejme nemôže byť (ani mať ambíciu byť) úplným, keďže sa v konkrétnom prípade môžu vyskytnúť i iné nedostatky v argumentácii (podľa okolností buď súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu alebo aj oboch takýchto súdov - pri nahliadaní na problém optikou súdu dovolacieho), ktorých prítomnosť rovnako spôsobí nerešpektovanie čiastkového práva na spravodlivý súdny proces reprezentovaného právom na objektívne presvedčivé (uspokojivé) odôvodnenie výsledku rozhodovacej činnosti súdu.

10. K práve uvedenému sa v odvolacích konaniach pridružuje i faktor umožnenia odvolaciemu súdu procesným právom, aby takýto súd, pokiaľ sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého

rozhodnutia, sa v odôvodnení len obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplnil na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP). V týchto prípadoch síce stačí, ak odvolací súd v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, keď spätosť potvrdzovaného a potvrdzujúceho rozsudku vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu a rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie; ak sa však odvolací súd rozhodne ísť touto cestou, vedome tým preberá zodpovednosť i za kvalitu argumentácie súdu prvej inštancie (t.j. či v prípadnom dovolacom konaní obstojí ako ním potvrdené rozhodnutie, tak i ním samým doplnené dôvody). Dopĺňanie ďalších dôvodov na podporu argumentácie prvoinstančného súdu (zo strany súdu odvolacieho) v tomto prípade nie je pravidlom (ale výnimkou) a môže sa stať, že toto ani nebude reálne možné, ak súd prvej inštancie sa v rámci odôvodňovania svojho rozhodnutia, neskôr podrobovaného prieskumu v odvolacom konaní sám objektívne uspokojivým spôsobom vyporiada so všetkými relevantnými argumentmi všetkých sporových strán a ani odvolanie neprinesie nič iné, než polemiku s takýmito jeho úvahami. Ak ale o takýto prípad (nedoplniteľnosti) nepôjde, z pohľadu preskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu bude mať význam ako udržateľnosť dopĺňujúcej argumentácie tohto súdu samej osebe, tak i to, či sa doplnenie nedostane do takého rozporu s argumentáciou súdu prvej inštancie, označenou odvolacím súdom za akceptovanú v plnom rozsahu, pri ktorého existencii by už reálne o splnení podmienok § 387 ods. 2 CSP nemožno hovoriť (ale do úvahy by prichádzala len možnosť, že správnou môže byť nanajvýš - pokiaľ vôbec - argumentácia len jedného z oboch nižších súdov).

11. Podľa názoru dovolacieho súdu sa v prejednávanej veci nedostatky v argumentácii, vedúce (nateraz) k neakceptovateľnosti prijatých záverov (skutkových aj právnych) v rozsudku odvolacieho súdu vyskytli.

12. Odvolací súd v zmysle argumentácie dovolateľa nezaujal relevantné stanovisko k zásadnej argumentácii žalovaného, pričom v odôvodnení rozhodnutia sa nevysporiadal s namietanými vadami a argumentáciou žalovaného. Treba prisvedčiť dovolateľovi, že uviedol iba svoje vlastné úvahy, pričom ani nevymedzil, či ide o úvahy nad rámec (nedostatočného) odôvodnenia prvoinstančného súdu, alebo zistil iný dôvod určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru.

12.1. V danom prípade neboli naplnené zákonné podmienky pre umožnenie odvolaciemu súdu v odôvodnení rozsudku sa iba stotožniť s odôvodnením súdu prvej inštancie.

13. Vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ ďalej namietal porušenie jeho procesných práv spočívajúcich v tom, že odvolací súd sa neriadil ustanovením § 382 CSP, vydal „prekvapivé rozhodnutie“ a svoje konanie zaťažil procesnou vadou, ktorá má za následok porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces, žalovanému svojím postupom uprel právo vyjadriť sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné.

13.1. Dovolateľ mal za to, že odvolací súd pri svojom právnom závere (bod 37. rozhodnutia) aplikoval dovtedy nepoužitý § 45 ods. 1 OZ, a taktiež ust. 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy a v rozpore s § 382 CSP nevyzval strany na vyjadrenie k jeho aplikácii, čím porušil právo žalovaného na spravodlivý proces (m. m. R 33/2011). V tomto prípade mal v zmysle jeho argumentácie odvolací súd podľa § 382 CSP vyzvať strany sporu na vyjadrenie sa k zámeru použitia toho ustanovenia, čo neurobil. Neurobil tak napriek tomu, že vyššie citované ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty.

14. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že v kontexte celého súdneho konania ide o tak závažné pochybenie odvolacieho súdu, ktoré znemožnilo žalovanému uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f) CSP), dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší

súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov.

15. Vzhľadom na žalovaným dôvodne vytýkané vady zmätočnosti a tým dôvodnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP (bod 3.1.), dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné a preto už bez potreby zaoberania sa s ďalšími dovolacími dôvodmi (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

16. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.